

GENERALINĖS ADVOKATĖS
CHRISTINE STIX-HACKL IŠVADA,

pateikta 2006 m. birželio 22 d.¹

I — Įžanga

1. Šiuo ieškiniu dėl išipareigojimų neįvykdymo Komisija prašo Teisingumo Teismą pripažinti, kad nustačiusi, jog atliekant tam tikrą poveikio aplinkai vertinimą visuomenės nariai jame visateisiškai ir efektyviai gali dalyvauti tik sumokėję dalyvio mokesčius², Airija neįvykdė išipareigojimų pagal 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvos 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo³, iš dalies pakeistos 1997 m. kovo 3 d. Tarybos direktyva 97/11/EB⁴ (toliau – Direktyva 85/337), 6 ir 8 straipsnius.

liekant poveikio aplinkai vertinimą. Nors šiame procese iškeltas kaltinimas dėl išipareigojimų neįvykdymo nagrinėtinas ypatingą dėmesį skiriant Direktyvai 85/337, čia kyla bendresnis klausimas: koku mastu valstybės narėms galima rinkti mokesčius per valstybės vidaus administravimo procedūrą, atliekamą remiantis Bendrijos teisės aktais arba juos įgyvendinant.

II — Teisinis pagrindas

2. Direktyvoje 85/337 nėra jokios nuostatos dėl administravimo mokesčio, koks šiuo atveju renkamas Airijoje už visuomenės dalyvavimą konsultavimosi procedūroje at-

A — Direktyva 85/337

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — Taip Komisija (kiek netiksliai) pavadino šį mokestį savo ieškinyje, tačiau technine prasme tai tėra administravimo mokestis arba administravimo rinkliava.

3 — OL L 175, p. 40.

4 — Tarybos direktyva, iš dalies keičianti Direktyvą 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 73, p. 5).

3. Direktyvoje 85/337 numatyta, kad, prieš atliekant tam tikrus darbus arba kitokią intervencinę veiklą gamtoje, būtina įvertinti jų poveikį aplinkai.

4. Direktyvos 85/337 6 straipsnyje sakoma: — nurodyti vietas, kur galima informaciją gauti,

„1. Valstybės narės privalo imtis reikalingų priemonių, užtikrinančių, kad projektu suinteresuotoms institucijoms (kai tų institucijų interesai susiję su jų prisiimta specialia atsakomybe už aplinkos apsaugą) būtų suteikta galimybė pareikšti nuomonę dėl užsakovo pateiktos informacijos ir dėl sutikimo planuojamai veiklai. Valstybės narės paskiria institucijas, su kuriomis konsultuojamasi bendrais ar konkrečiais atvejais. Informacija, surinkta pagal 5 straipsnio nuostatas, turi būti perduota minėtoms institucijoms. Konsultavimosi procedūros detales nustato valstybės narės.

- nurodyti būdus, kuriais visuomenė gali būti informuojama, pavyzdžiui, tam tikrose vietose iškabinant skelbimus, skelbiant medžiagą vietos spaudoje, pateikiant planus, brėžinius, lenteles, schemas ir maketus,

- nustatyti konsultavimosi su visuomene būdus, pavyzdžiui, raštiškai pateikiant informaciją arba atsakant į viešą užklausimą,

2. Valstybės narės privalo užtikrinti, kad kiekvienas prašymas dėl sutikimo planuojamai veiklai bei informacija, surinkta pagal 5 straipsnio nuostatas, būtų prieinama visuomenei, kad suinteresuotoji visuomenės dalis turėtų pakankamai laiko pareikšti savo nuomonę prieš išduodant sutikimą planuojamai veiklai.

- nustatyti deramą įvairių procedūros etapų trukmę, tuo siekiant užtikrinti, kad sprendimas būtų priimtas per atitinkamą laiko tarpą.“ (Pataisytas vertimas)

3. Išsamias informacijos teikimo ir konsultavimosi procedūras nustato valstybės narės, kurios, atsižvelgdamos į konkrečias projekto charakteristikas arba įgyvendinimo vietą, gali:

5. 8 straipsnyje numatyta:

- nurodyti suinteresuotas visuomenės grupes,

„Priimant sprendimą dėl leidimo planuojamai ūkinei veiklai vykdyti, turi būti atsižvelgta į konsultacijų rezultatus bei į informaciją, surinktą pagal 5, 6 ir 7 straipsnių nuostatas“.

B — Dėl nacionalinių nuostatų, susijusių su nagrinėjama administravimo rinkliava

6. Airijos planavimo įstatyme numatoma, kad už pastabų pateikimą arba nuomonių pareiškimą vykdant planavimą ir nagrinėjant apeliacijas dėl planavimo iš visuomenės narių galima rinkti mokestį dviem stadijom: už vietos planavimą vykdančių valdžios institucijų teikiamas paslaugas ir už Apeliacinės planavimo tarybos teikiamas paslaugas. Šie administraciniai mokesčiai taikomi visoms administravimo procedūroms, įskaitant tam tikrų projektų poveikio aplinkai vertinimo procedūrą. Šių administravimo mokesčių dydis nepriklauso nuo projekto apimties arba nuo to, kiek daug pastabų ar nuomonių buvo pateikta. Be to, šis administravimo mokestis mokamas tik vieną kartą, tad už papildomas pastabas arba nuomones toje pačioje procedūroje papildomai mokėti nereikia.

7. Nagrinėjamų administravimo mokesčių rinkimo teisinis pagrindas yra Airijos 2000 m. Teritorijų planavimo įstatymas (Planning and Development Act 2000, toliau – 2000 m. Įstatymas).

pareiškimą planavimo procedūros metu. Nagrinėjamai bylai svarbiu laiku šis aplinkos ministro nustatytas administravimo mokestis buvo 20 eurų.

9. Kalbant apie pastabų pateikimą ir nuomonių pareiškimą apeliacijų dėl planavimo nagrinėjimo metu, 2000 m. Įstatymo 144 straipsnis įgalioja Apeliacinę planavimo tarybą (An Bord Pleanála), aplinkos ministrui patvirtinus, nustatyti administravimo mokesčių. Nagrinėjamu atveju svarbiu laiku ši rinkliava, Komisijos duomenimis, buvo 45 eurai.

10. Pagal 2000 m. Įstatymą įvairios valstybinės įstaigos ir tam tikros organizacijos nuo abiejų stadijų metu taikomų administravimo mokesčių atleidžiamos. Be regioninių ir valstybinių institucijų, nuo šių mokesčių atleidžiami subjektai, atstovaujantys ypatingiems interesams planavimo procedūroje, pavyzdžiui, Fáilte Ireland, An Taisce ir aplinkos apsaugos agentūra.

III — Faktinės aplinkybės ir procesas

8. 2000 m. Įstatymo 33 straipsniu aplinkos ministrui, be kita ko, suteikiama teisė reglamentu nustatyti administravimo mokestį, kurį visuomenės nariai turi mokėti planavimą vykdančioms vietos valdžios institucijoms už pastabų pateikimą arba nuomonių

11. Remdamasi dviem 2000 m. gautais skundais, 2000 m. rugpjūčio 29 d. raštu

Komisija paprašė Airijos valdžios institucijas paaiškinti tam tikrus tuo metu dar negaliojusio 2000 m. Įstatymo aspektus, ypač nuostatą, pagal kurią suinteresuotieji visuomenės nariai dalyvauti planavimo procedūrose gali tik sumokėję administravimo mokesčius.

12. Po pirmojo Airijos valdžios institucijų atsakomojo rašto 2001 m. spalio 23 d. Komisija Airijai nusiuntė oficialų pranešimą, reikalaudama pareikšti nuomonę dėl Airijos planavimo teisės nuostatos, pagal kurią naudotis Direktyvos 85/337 teikiamomis teisėmis galima tik sumokėjus dalyvio mokesčius.

13. 2002 m. kovo 7 d. raštu Airijos valdžios institucijos atsakė, kad, jų nuomone, 2000 m. Įstatyme numatytų administravimo mokesčių rinkimas Direktyvai 85/337 neprieštarauja. Airijos valdžios institucijos, be kita ko, pažymėjo, kad direktyvoje numatyta, jog išsamią konsultavimosi su visuomene procedūrą nustato valstybės narės ir kad nagrinėjamas mokestis nesutrukdytų visuomenės nariams dalyvauti konsultavimosi procedūroje.

14. Atsakydama į šį raštą, 2003 m. sausio 23 d. Komisija Airijai nusiuntė pagrįstą

nuomonę, kurioje pakartotinai patvirtino kaltinimą, kad Airija, rinkdama nagrinėjamus administravimo mokesčius, pažeidžia Direktyvos 85/337 6 ir 8 straipsnius.

15. Savo 2003 m. gegužės 16 d. atsakyme Airijos valdžios institucijos vėl nesutiko, kad administravimo mokesčių rinkimas prieštarauja Direktyvai 85/337, ir, be kita ko, išdėstė, jog šie mokesčiai yra proporcingi ir būtini išlaidoms, susijusioms su padidėjusiomis visuomenės teisėmis, kad su ja būtų konsultuojamasi, pagal Airijos planavimo įstatymus padengti.

16. Tačiau Komisija toliau laikėsi savo nuomonės ir 2005 m. balandžio 29 d. laišku, kuris Teisingumo Teismo kanceliarijoje buvo įregistruotas 2005 m. gegužės 17 d., pagal EB 226 straipsnį pareiškė ieškinį Airijai.

IV — Ieškinio nagrinėjimas

A — Pagrindiniai šalių argumentai

17. Komisijos nuomone, Airijos teisės aktas, pagal kurį iš suinteresuotų visuomenės narių

už dalyvavimą Direktyvoje 85/337 numatytoje konsultavimosi procedūroje imami administravimo mokesčiai, prieštarauja Direktyvos 85/337 6 straipsniui iš esmės dėl keturių priežasčių.

institucijos galės tinkamai įvertinti projekto poveikį aplinkai.

18. Pirma, anot Komisijos, nė vienoje direktyvos nuostatoje toks mokestis nėra aiškiai leidžiamas. Kita vertus, pavyzdžiui, Direktyvos 90/313/EEB dėl laisvo prieinamumo prie informacijos apie aplinką⁵ (toliau – Direktyva 90/313) 5 straipsnyje aiškiai sakoma, kad valstybės narės gali nustatyti mokestį už informacijos teikimą. Pagal Direktyvą 85/337 toks mokestis, koks yra nagrinėjamas, būtų teisingas, tik jei jis dėl objektyvios priežasties būtinas ir proporcingas. Be to, jokia kita valstybė narė administravimo mokesčio už dalyvavimą konsultavimosi procedūroje nenumatė.

20. Trečia, Direktyvos 85/337 6 straipsnio tekstas nėra aiškinamas taip plačiai, kaip siūlo Airija. Mokesčių ėmimas pagal šios direktyvos 6 straipsnio 3 dalį nėra traktuotinas kaip „išsami konsultavimosi procedūra“, kurią gali nustatyti valstybės narės, nes ši reglamentavimo kompetencija leidžia tik tuos veiksmus, kurie būtini praktiškai įgyvendinti konsultavimosi procedūrą pagal 6 straipsnio 2 dalį. Šį aiškinimą pagrindžia ir EB 174 straipsnio 2 dalyje minimas „atlygina teršėjas“ principas, nes priešingu atveju projektų, kurie gali turėti poveikio aplinkai, pateikimo lėšas turėtų prisiimti visuomenė arba tie, kuriuos tas poveikis galėtų veikti.

19. Antra, Komisija nurodo, kad nagrinėjamų mokesčių ėmimas prieštarauja Direktyvos 85/337 tikslui ir siekiams, nes pagal šią direktyvą poveikis aplinkai vertintinas atsižvelgiant į atitinkamą informaciją iš įvairių šaltinių, įskaitant ir visuomenę. Dėl administravimo mokesčio mažiau tikėtina, kad visuomenė dalyvaus konsultavimosi procedūroje dėl sprendimo priėmimo ir kad valdžios

21. Ketvirta, Komisija teigia, kad nagrinėjamų mokesčių ėmimas riboja arba gali riboti naudojimąsi teisėmis, kurias visuomenei suteikia Direktyvos 85/337 6 straipsnio 2 dalis. Šie mokesčiai ypač gali atgrasinti socialinės paramos gavėjus, nes vietos planavimo valdžios institucijoms ir Apeliacinei planavimo tarybai mokėtini iš viso 65 eurai sudaro 50 % šios asmenų grupės savaitės pajamų.

5 — 1990 m. birželio 7 d. Tarybos direktyva (OL L 158, p. 56).

22. Komisijos nuomone, nurodytas Direktyvos 85/337 8 straipsnio pažeidimas išplaukia iš šios direktyvos 6 straipsnio pažeidimo, nes Airija šiuo atveju neužtikrina, kad sutikimo planuojamai veiklai davimo procedūros metu bus atsižvelgta į visuomenės narių, kurie nesumokėjo administravimo mokesčių, nuomonę.

23. Airija neigia kiekvieną Komisijos argumentą.

24. Dėl to, kad tokie administravimo mokesčiai, kokie nagrinėjami, nėra aiškiai numatyti Direktyvoje 85/337, negalima teigti, jog valstybėms narėms draudžiama juos nustatyti. Tai išplaukia ir iš subsidiarumo principo, diskrecijos, kurią įgyvendinant direktyvas valstybėms narėms iš esmės suteikia EB 249 straipsnis, bei šios direktyvos 6 straipsnio 3 dalies valstybėms narėms suteikiamos reglamentavimo kompetencijos. Tai, kad kitos valstybės narės nerenka jokie mokesčio, nereiškia, kad mokesčio ėmimas prieštarauja direktyvai.

25. Airijos teigimu, Direktyva 85/337 nenumato jokio Komisijos siūlomo „pateisinimo kriterijaus“ pagrindo. Klausimas, ar administravimo mokesčiai apriboja Direktyvos 85/337 6 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą

konsultavimosi teisę, atsakytinas tik atsižvelgiant į administravimo mokesčius, kurie iš tikrųjų yra imami Airijoje. Administravimo mokesčių dydžio klausimu Airija mano, kad socialinės paramos gavėjų pajamos nėra tinkamas palyginimo matas. Mokesčius reiktų lyginti su vidutinėmis mėnesio pajamomis Airijoje. Bet kuriuo atveju nagrinėjami administravimo mokesčiai ne dideli, o proporcingi ir neatgrasantys. Jie skirti padengti mažą dalį didelių išlaidų, susidarusių pagal 2000 m. Įstatymą padidinus visuomenės teises.

26. Airijos nuomone, remiantis Direktyva 90/313 negalima daryti išvadų apie Direktyvą 85/337. Nagrinėjamos nuostatos neprieštarauja nei veiksmingumo, nei lygiavertiškumo principams.

B — *Vertinimas*

27. Mano nuomone, pirmiausia galima paprieštarauti Komisijos teiginiui, kad valstybė narė gali rinkti administravimo mokestį tik tada, kai tai aiškiai numatyta direktyvoje.

28. Toks požiūris iš esmės reikštų, kad valstybė narė turi teisę veikti tik tiek, kiek jai leidžia Bendrijos teisės nuostatos. Tačiau iš esmės teisingiau būtų teigti, kad valstybė narė bendrąja prasme gali laisvai atlikti tai, ko nedraudžia Bendrijos teisė, tai yra kad valstybei narei suteikiama teisė priimti nuostatas arba laisvai veikti tol, kol jos veiksmai neprieštarauja Bendrijos teisės aktams. Šis teiginys atitinka ir EB 5 straipsnyje nustatytą Bendrijos įgaliojimų apribojimo principą, pagal kurį Bendrija neturi bendros arba išimtinės reglamentavimo kompetencijos ir veikia neviršydama Sutartimi jai suteiktos kompetencijos bei ją įgyvendindama ir šia apimtimi saisto valstybes nares.

29. Todėl, kaip ir nurodė Airija, iš to, kad Direktyvoje 85/337 nekalbama apie su 6 straipsnio 2 dalyje numatytu konsultavimusi su visuomene susijusius mokesčius, negalima spręsti, bent jau automatiškai, kad valstybėms narėms draudžiama rinkti tokius mokesčius.

30. Labiau reikia priminti, kad pagal bendruosius principus, kuriais grindžiama Bendrija ir kurie reguliuoja Bendrijos ir valstybių narių santykius, pagal EB 10 straipsnį pastarosios turi pareigą savo teritorijoje užtikrinti Bendrijos teisės aktų vykdymą. Jei Bendrijos teisės aktuose, įskaitant jos bendruosius

principus, nėra bendrų normų šiuo klausimu, nacionalinės institucijos, vykdydamos šiuos teisės aktus, taiko savo nacionalinės teisės materialines ir procesines normas⁶.

31. Tad atsižvelgti į nuostatas, šiuo atveju nagrinėjamos Airijos planavimo teisės nuostatos, pagal kurias už visuomenės dalyvavimą konsultavimosi procedūroje renkami administravimo mokesčiai, galima tiek, kiek šių nacionalinės teisės normų taikymas nekelia pavojaus šios Bendrijos teisės, įskaitant jos bendruosius principus, apimčiai ir veiksmingumui⁷.

32. Nagrinėjamu atveju iš esmės keliamas klausimas, ar nacionalinės teisės aktai atitinka Direktyvą 85/337. Kaip pažymėjo Airija, EB 249 straipsniu valstybėms narėms suteikiama laisvė nustatyti direktyvos įgyvendinimo formą ir būdus, tačiau ši laisvė nepanai-

6 — Žr., pavyzdžiui, 2004 m. kovo 25 d. Sprendimą *Azienda Agricola Ettore Ribaldi ir kt.* (sujungtos bylos C-480/00–C-482/00, C-484/00, C-489/00–C-491/00 ir C-497/00–C-499/00, Rink. p. I-2943, 42 punktą); 1995 m. lapkričio 23 d. Sprendimą *Dominikanerinnen-Kloster Altenhofenau* (C-285/93, Rink. p. I-4069, 26 punktą) ir 2000 m. balandžio 13 d. Sprendimą *Karlsson ir kt.* (C-292/97, Rink. p. I-2737, 27 punktą).

7 — Žr., pavyzdžiui, 2001 m. spalio 9 d. Sprendimą *Flemmer ir kt.* (sujungtos bylos C-81/99–C-82/99, Rink. p. I-7211, 55 punktą); 1982 m. gegužės 6 d. Sprendimą *Bay Wa ir kt.*, (146/81, 192/81 ir 193/81, Rink. p. 1503, 29 punktą) ir 1983 m. rugsėjo 21 d. Sprendimą *Deutsche Milchkontor ir kt.* (205/82–215/82, Rink. p. 2633, 17 ir 22 punktą).

kina kiekvienos valstybės narės, kuriai skirta direktyva, pareigos savo vidaus teisės sistemoje imtis visų reikalingų priemonių direktyvos veiksmingumui siektino tikslo atžvilgiu užtikrinti⁸.

33. Todėl reikia patikrinti, ar už visuomenės dalyvavimą konsultavimosi procedūroje atliekant poveikio aplinkai vertinimą imami administravimo mokesčiai prieštarauja direktyvos reikalavimams (atsižvelgiant į jos tekstą, paskirtį ir siekius⁹) bei jų veiksmingumui.

34. Dėl Komisijos nuorodos į Direktyvą 90/313 reikia visų pirma pažymėti, jog tai, kad pagal kitą direktyvą mokesčius rinkti yra aiškiai leidžiama, mano nuomone, negali pagrįsti bendros prezumpcijos, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas norėjo leisti mokesčius tik tada, kai jis tai aiškiai numato. Bet kuriuo atveju dėl to, kad mokestis nepaminėtas, negalima daryti aiškos priešingos išvados, jog tokie mokesčiai pagal nagrinėjamą Direktyvą 85/337 yra draudžiami.

8 — Žr., ypač 1984 m. balandžio 10 d. Sprendimą *Von Colson ir Kamann* (C-14/83, Rink. p. 1891, 26 punktas) ir 2002 m. gegužės 7 d. Sprendimą *Komisija prieš Svediją* (C-478/99, Rink. p. I-4147, 15 punktas).

9 — Žr., pavyzdžiui, 1996 m. spalio 24 d. Sprendimą *Kraaijeveld* (C-72/95, Rink. p. I-5403, 28 punktas).

35. Toliau, kalbant apie Komisijos siūlomą „pateisinimo kriterijų“, pagal kurį mokesčių galima rinkti tik dėl objektyvių priežasčių (pvz., siekiant gero administravimo) ir jis turi būti proporcingas, reikia pabrėžti, kad, kaip pastebėjo Airija, nei pačioje direktyvoje, nei EB 249 straipsnyje, skirtingai nei, pvz., Sutarties nuostatose dėl pagrindinių laisvių, nėra numatyta tokio išimtinio atvejo.

36. Be to, Komisija pareiškė, kad administravimo mokesčių ėmimas prieštarauja direktyvos 6 straipsnio 2 dalies (numatančios galimybę visuomenei dalyvauti konsultavimosi procedūroje atliekant poveikio aplinkai vertinimą ir galimybę kompetentingoms institucijoms tinkamai patikrinti poveikį aplinkai) tikslui ir siekiams bei mažina direktyvos veiksmingumą.

37. Pagal direktyvos 5 straipsnio 3 dalį ir atsižvelgiant į jos šeštą konstatuojamąją dalį, projekto poveikio aplinkai vertinimas pirmiausia atliekamas remiantis atitinkama informacija, kurią pateikia projekto užsakovas. Šią informaciją, pagal minėtą konstatuojamąją dalį, „gali papildyti valdžios institucijos bei asmenys, suinteresuoti minimu projektu“.

38. Todėl pagal Direktyvos 85/337 6 straipsnio 2 dalį valstybės narės privalo užtikrinti, kad kiekvienas prašymas dėl sutikimo planuojamai veiklai bei surinkta informacija būtų prieinama visuomenei, „kad suinteresuotoji visuomenės dalis turėtų pakankamai laiko pareikšti savo nuomonę prieš išduodant sutikimą planuojamai veiklai“.

39. Mano nuomone, čia nėra kalbama apie *kiekvieno neribotą* teisę dalyvauti konsultavimosi procedūroje. Kaip minėjo Airija, tai ypač išplaukia iš Direktyvos 85/337 6 straipsnio 3 dalies, kurioje valstybėms narėms aiškiai suteikiama teisė organizuoti konsultavimosi su visuomene procedūrą taip, kad konsultavimosi procedūros apimtis būtų tinkamai apribota.

40. Tad pagal minėtos direktyvos 6 straipsnio 3 dalyje pateiktą orientacinį galimybių sąrašą valstybės narės gali nustatyti ir suinteresuotąsias visuomenės grupes, ir konsultavimosi procedūrą; tai reiškia, konsultacijos gali būti net ir, pvz., viešos apklausos formos. Be to, konsultavimosi stadijos trukmė gali būti ribota.

41. Atsižvelgiant į tai reikia pažymėti, kad kaip sąlyga dalyvauti konsultavimosi proce-

dūroje iš visuomenės narių imamas mokestis, kai pati procedūra atitinkamoje valstybėje narėje vyksta pateikiant pastabas raštu, nors ir tam tikra prasme sąlygoja arba riboja konsultavimąsi su visuomene, tačiau šis apribojimas nėra savaime nesuderinamas su direktyva.

42. Žinoma, valstybių narių diskreciją įgyvendinant direktyvą riboja ir bendrieji Bendrijos teisės principai¹⁰, ypač veiksmingumo ir lygiavertiškumo principai. Pagal šiuos principus, kuriuos Teisingumo Teismas taikė ne tik nacionaliniams teismo procesams, bet ir administracinėms procedūroms¹¹, nacionalinėje teisėje numatytos procesinės ir materialinio pobūdžio sąlygos neturi Bendrijos teisės aktų įgyvendinimo padaryti praktiškai neįmanomo arba jo labai apsunkinti; nacionalinės teisės aktai taikytini nediskriminuojamai atitinkamų procesų, susijusių tik su valstybės vidaus teise, atžvilgiu¹².

10 — Žr. pirmiau, 30 punktą.

11 — Dėl šių principų taikymo administracinėms procedūroms, skirtoms spręsti ginčus dėl nacionalinių mokesčių rinkimo, žr., pvz., 2000 m. vasario 3 d. Sprendimą *Dounias* (C-228/98, Rink. p. I-577, 62–67 punktai); dėl Bendrijos mokesčių ir žemės ūkio mokesčių pagal atitinkamos valstybės narės vidaus teisės nustatytas išsamias sąlygas ir procedūras žr. 1980 m. kovo 27 d. Sprendimą *Salumi ir kt.* (sujungtos bylos 66/79, 127/79 ir 128/79, Rink. p. 1237, 17–20 punktai); dėl reglamentuojančių nuostatų, susijusių su neteisėtai suteiktos valstybės pagalbos išieškojimu, vykdomu nacionalinių valdžios institucijų, dar žr. sprendimo *Deutsche Milchkontor ir kt.* (nurodyto 7 išnašoje) 15 ir paskesnius punktus.

12 — Žr., be kita ko, sprendimą *Deutsche Milchkontor ir kt.* (nurodytą 7 išnašoje, 19 punktą); 1998 m. liepos 16 d. Sprendimą *Ölmühle ir Schmidt Söhne* (C-298/96, Rink. p. I-4767, 24 punktas); 2002 m. rugsėjo 24 d. Sprendimą *Grundig Italiana* (C-255/00, Rink. p. I-8003, 33 punktas) ir 2004 m. sausio 7 d. Sprendimą *Wells* (C-201/02, Rink. p. I-723, 70 punktas).

43. Todėl, remiantis veiksmingumo principu, reikia nustatyti, pirma, ar nagrinėjami administravimo mokesčiai visuomenės dalyvavimą konsultavimosi procedūroje atliekant poveikio aplinkai vertinimą itin apsunkina arba padaro praktiškai neįmanomą. Žinoma, į tokį klausimą abstrakčiai atsakyti negalima, nes čia reikia įvertinti konkretų atitinkamo administravimo mokesčio dydį.

momis Airijoje, nors ir čia sunku būtų padaryti vienareikšmes išvadas. Vis dėlto iš esmės reiktų pritarti Airijai, kad 20 arba 45 eurai bendrąja prasme yra įveikiamos sumos. Be to, reiktų pridurti, kad, kaip matyti iš bylos medžiagos ir Airijos pastabų, šie administravimo mokesčiai iš esmės atitinka įvairių mokesčių ir rinkliavų, paprastai imamų Airijoje už administravimo procedūras, dydį.

44. Nagrinėjamu atveju už pastabų pateikimą vietos planavimo valdžios institucijoms imamas 20 eurų, o už pastabų pateikimą Apeliacinėje taryboje vykstančioje procedūroje dėl vietos planavimo – 45 eurų mokestis. Abi šalys teisingai nurodė, kad šių administravimo mokesčių našta arba (atgrasomasis) poveikis asmenims, kurie pageidauja dalyvauti konsultavimosi procedūroje, iš esmės įvertinamas pagal šių asmenų turimas lėšas, t. y. jų gaunamas pajamas palyginus su mokesčiu galima nustatyti, ar jis įveikiamas lengvai, ar sunkiau. Tačiau šalys nesutaria dėl taikytino palyginamojo mato.

46. Galiausiai reikia atsižvelgti į tai, kaip jau minėjau, kad direktyva valstybių narių nepareigoja užtikrinti visų nesąlyginio ir neriboto dalyvavimo konsultavimosi procedūroje, o tik nurodo veiksmingai suteikti galimybę dalyvauti joje aiškiau neapibrėžtiems „visuomenės“ nariams.

47. Dėl šių priežasčių aš manau, kad nagrinėjami administravimo mokesčiai dėl savo konkretaus dydžio nepadaro visuomenės dalyvavimo konsultavimosi procedūroje praktiškai neįmanomo ir jo itin neapsunkina.

45. Komisijos naudojamas palyginimui socialinės pašalpos gavėjų savaitės pajamų dydis yra toks pats kraštinis palyginamasis matas, koks, pvz., būtų didžiausias pajamas gaunančių asmenų vidutinių metinių pajamų dydis. Mano manymu, teisingiau būtų mokesčius lyginti su vidutinėmis mėnesio paja-

48. Dėl antrojo, lygiavertiškumo, principo reikia pažymėti, kad (kaip nurodė Airija ir

nepaneigė Komisija) nagrinėjami administravimo mokesčiai iš esmės yra imami už visuomenės pastabų teikimą Airijoje vykdam planavimo procedūras, tad jie nėra taikomi vien tik už poveikio aplinkai vertinimo procedūrą pagal Direktyvą 85/337. Dėl šios priežasties Airijos planavimo teisės aktų nuostatos, reglamentuojančios konsultavimąsi su visuomene pagal šios direktyvos 6 straipsnio 2 dalį, nėra nepalankesnės negu reglamentuojančios panašias tik nacionalines procedūras, todėl atitinka lygiavertiškumo principą.

49. Galiausiai Komisija savo ieškinyje nagrinėjamus administravimo mokesčius ne tik laiko prieštaraujančiais Bendrijos teisei, pirma, iš esmės ir, antra, dėl jų konkretaus dydžio, bet ir tvirtina, kad 2000 m. Įstatymas atsakingą ministrą arba Apeliacinę tarybą įpareigoja nustatyti nagrinėjamus administravimo mokesčius, tačiau šio įgaliojimo neapriboja ar aiškiau neapibrėžia.

50. Šis kaltinimas aiškiai susijęs su teisinio saugumo principu, kurio valstybės narės irgi turi laikytis įgyvendindamos direktyvas. Pagal su šiuo principu susijusią teismo praktiką

valstybės narės privalo įsipareigojimus pagal Bendrijos teisę įgyvendinti nustatant neginčijamus įpareigojimus konkrečiai, apibrėžtai bei aiškiai, kad būtų įvykdyti iš šio principo kylantys reikalavimai¹³.

51. Šiam tikslui, kaip rodo teismo praktika, ne visada reikia priimti teisės aktus. Teisiniu saugumui garantuoti užtektų bendro teisinio konteksto, tačiau su sąlyga, kad jis realiai užtikrintų nacionalinių valdžios institucijų visišką direktyvos taikymą ir kad tuo atveju, kai nagrinėjama direktyvos nuostata siekiama sukurti privatiems asmenims teises, šio bendro teisinio konteksto lemiamą teisinę situacija yra pakankamai apibrėžta ir aiški ir jog nurodyti asmenys turi galimybę sužinoti apie tokias savo teises¹⁴.

52. Konkrečiai tariant, kaip rodo nusistovėjusi teismo praktika ir kaip aiškiai užsimena Komisija, vien administracinė praktika, kuri dėl savo pobūdžio gali būti pakeista adminis-

13 — Pavyzdžiui, 2002 m. birželio 20 d. Sprendimas *Mulligan ir kt.* (C-313/99, Rink. p. I-5719, 46 ir 47 punktai) ir 2001 m. gegužės 17 d. Sprendimas *Komisija prieš Italiją* (C-159/99, Rink. p. I-4007, 32 punktas).

14 — Šia prasme žr. ypač 2003 m. birželio 26 d. Sprendimą *Komisija prieš Prancūziją* (C-233/00, Rink. p. I-6625, 76 punktas) ir ten nurodytą teismo praktiką.

tracijos nuožiūra ir kuri nėra pakankamai žinoma, nelaikytina tinkamai įvykdančia iš Bendrijos teisės kylančius išpareigojimus, nes susijusiems asmenims lieka neaiški jų teisių apimtis Bendrijos teisės reglamentuojamoje srityje¹⁵.

54. Todėl galima teigti, kad nagrinėjami Airijos administravimo mokesčiai, įvesti 2000 m. Įstatymu, yra privalomi ir pakankamai apibrėžti, kad atitiktų teisinio saugumo principą.

55. Remdamasi tuo, kas išdėstyta, darau išvadą, kad kaltinimas dėl Direktyvos 85/337 6 straipsnio ir kartu 8 straipsnio pažeidimo yra nepagrįstas.

53. Tačiau nemanau, kad būdą, kaip nagrinėjami administravimo mokesčiai nustatomi Airijoje, t. y. atsakingojo ministro arba ministrui patvirtinus, Apeliacinės tarybos reglamentu, galima prilyginti „vien administracinei praktikai“ šios teismo praktikos prasme. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nustatęs, jog vien tai, kad nacionalinės teisės aktu Bendrijos teisėje numatytų priemonių priėmimas deleguojamas valstybės narės valdžios institucijai (pvz., ministrui), nereiškia, jog pažeidžiamas teisinio saugumo principas, nes tai, kad priemonė priimama tokiu būdu, nebūtinai turi reikšti, jog ši priemonė bus neprivaloma arba nepakankamai atitiks šiuo principu nustatamus konkretumo, apibrėžtumo ir aiškumo reikalavimus¹⁶.

56. Todėl Komisijos ieškinys yra atmestinas.

V — Bylinėjimosi išlaidos

57. Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Airija prašė priteisti išlaidas ir Komisija pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

15 — Šiuo klausimu ypač žr. 1994 m. kovo 24 d. Sprendimą *Komisija prieš Belgiją* (C-80/92, Rink. p. I-1019, 20 punktas) ir 1995 m. spalio 26 d. Sprendimą *Komisija prieš Liuksemburgą* (C-151/94, Rink. p. I-3685, 18 punktas).

16 — Žr. sprendimo *Mulligan ir kt.* (nurodyto 13 išnašoje) 50 punktą.

VI — Išvada

58. Remdamasi pateiktais argumentais, Teisingumo Teismui siūlau:

- atmesti ieškinį,
- priteisti iš Europos Bendrijų Komisijos bylinėjimosi išlaidas.